

T.C.

ASLİYE CEZA MAHKEMESİ

CEZA BÖLÜMÜ

Esas No : 1980/488

Karar No : 1980/497

NOT : Sıkıyönetim ilanına neden olan olaylara ilişkin bulunmakla beraber, 1402 sayılı Yasa'nın 13/a.maddesinde öngörülen üç aylık sürede işlenmeyen, ancak 13/b.maddesindeki bağlantı koşulunu içeren, suçlara ait davalar Abkeri Yargı yerinde görülmesi gerektiği bildirilmiştir.

K A R A R

Davacı : K.H.

Sanıklar : Mehmet Ergen ve Mehmet Kerkütü

O L A Y : Sanıkların 15.5.1976 tarihinde toplu olarak yabancı menşeli ruhsatlı mermi nakletmekten ve bu suça iştirak ederek 6136 sayılı Yasa'ya aykırı davranmaktan,

Bahçe C.Savcılığı'nca düzenlenen 17.6.1976 günlü talepname ile kamu davası açılmıştır.

Bahçe Sorgu Yargıçlığı, 24.11.1976 günü, 1976/4-16 sayılı ile; Sanıklardan Mehmet Kerkütü kendisine ait taksit ile 2500 adet mermiyi Kilis'ten temin ederek Bahçe'ye götürmekten ve nakletmekten eylemine uyan 6136 sayılı Yasa'nın 12/1.maddesi, diğer sanık Mehmet Kerkütü'nün Mehmet Ergen'de yakalanan mermileri temin ederek bulundurmaktan eylemine uyan 6136 sayılı Yasa'nın değişik 13.maddesi uyarınca cezalandırılmaları istemi ile son soruşturmanın Bahçe Asliye Ceza Mahkemesi'nde açılıp yapılmasına karar vermiştir.

1-Bahçe Asliye Ceza Mahkemesi, 13.3.1979 günü, esas 1978/206, karar 1979/62 sayılı Sanıkların politik ve ideolojik amaçla çok miktarda ve toplu olarak kaçak mermi nakletme suçlarının, sıkıyönetim ilanına neden olan olaylarla ilişkili bulunduğu,

2-Adana-Kahramanmaraş-Gaziantep-Adıyaman ve Hatay İlleri Sıkıyönetim Komutanlığı 1 Numaralı Askeri Mahkemesi, 18.4.1980 günü, 1980/136-170 sayılı ile; Sanıklara atılı suçun sıkıyönetim ilanına neden olan yaygın şiddet eylemlerinden olmadığı,

Gerekçeleriyle mahkemelerinin görevsiz olduğuna karar vermişlerdir.

Böylece, Bahçe Asliye Ceza Mahkemesi ile Adana-Kahramanmaraş-Gaziantep-Adıyaman-Hatay illeri Sıkıyönetim Komutanlığı 1 Numaralı Askeri Mahkemesi'nin, konusu, nedeni, tarafı aynı olan davada verdikleri kesinleşen görevsizlik kararları arasında 2247 sayılı Yasa'nın 4.maddesinde belirlenen olumsuz görev uyumsuzluğu doğmuştur.

İNCELEME VE GEREKÇE : Türk Ulusu adına yargı yetkisini kullanan Uyuşmazlık Mahkemesi Ceza Bölümü, Ahmet H. Boyacıoğlu'nun Başkanlığı'nda, Fethi Üzdural, İsmet Ayer, Orhan Erkin, İsmail Tölgüç, Servet Tüzün ve Orhan Ertosun'un katıldığı 15.12.1980 günlü toplantıda, gazeteci İsmail Tulez Barutoğlu'nun raporu ile dosyadaki belgeler, Cumhuriyet Başsavcılığı ile Adana Yargıtay Başsavcılığı'nın Adli Yargı'nın görevli olduğu yolundaki düşünce yazıları okunmuş; Toplantıya, Cumhuriyet Başsavcısı yerine katılan Yardımcı Durmuş Çanoğlu'nun raporuna, Adana Yargıtay Başsavcısı yerine katılan Yardımcı Musa Sönmez'in Adli Yargı'nın görevli olduğu yolundaki düşünce yazıları okunmuş ve karar verilmiştir.

olduğunu belirten sözlü açıklamaları dinlendikten sonra gereği görülmüş ve düşünüldü:

Suç, 26.12.1978 günü ilan edilen sıkıyönetimden önce 15.15.1976 gününde Bahçe'de işlenmiştir.

İncelenen dosya içeriğinden sanıkların üzerlerine atılı suçun, politik ve ideolojik amaçlı ve sıkıyönetim ilanına neden olan olaylara ilişkin olduğu ve 8.12.1980 günlü 2354 sayılı Yasa ile sıkıyönetim Yasası'na eklenen 4.madde kapsamı dışında kaldığı, böylece 1402 sayılı Yasa'nın değişik 13/a.maddesinde belirlenen sıkıyönetim ilanından üç ayda daha önceki bir tarihte işlendiği anlaşılmaktadır. Bu tür silah ve mermi kaçakçılığı suçlarının sıkıyönetim askeri mahkemelerinde görülmekte olan davalarla ortak ve genel amaç içerisinde bağlantılı bulunduğu açık olduğundan aynı Yasa'nın 13/b.maddesi hükmü uyarınca davanın Askeri Yargı yerinde görülmesi gerekir.

Bu nedenle Adana-Kahramanmaraş-Gaziantep-Adıyaman ve Hatay İlleri Sıkıyönetim Komutanlığı 1 Numaralı Askeri Mahkemesi'nin görevsizlik kararının kaldırılmasına karar verilmelidir.

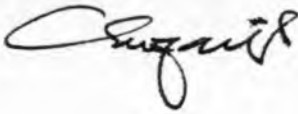
Bu görüşe Şeref Tolungüç, Servet Tüzün ve Orhan Ertosun katılmamışlardır.

SONUÇ : 1-Olayın 8.12.1980 günlü, 2354 sayılı Yasa ile eklenen ek 4.madde kapsamına girmediğine oybirliğiyle,

2-Anlaşmazlığın, niteliğine göre Askeri Yargı yerinde çözülmesi gerektiğine ve 1402 sayılı Yasa'nın değişik 13/b maddesindeki irtibat halinin mevcudiyetine, bu nedenle Adana-Kahramanmaraş-Gaziantep-Adıyaman-Hatay İlleri Sıkıyönetim Komutanlığı 1 Numaralı Askeri Mahkemesi'nin 18.4.1980 günlü, 1980/136-170 sayılı görevsizlik kararının kaldırılmasına, Şeref Tolungüç, Servet Tüzün ve Orhan Ertosun'un katibi oylarıyla ve oyçokluğuyla 15.12.1980 gününde kesin olarak karar verildi.

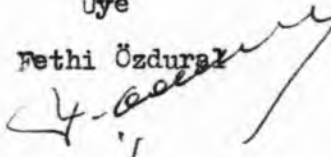
Başkan

Ahmet H. Boyacıoğlu

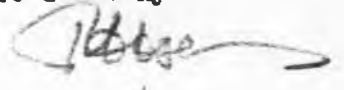
Üye

Fethi Özdural

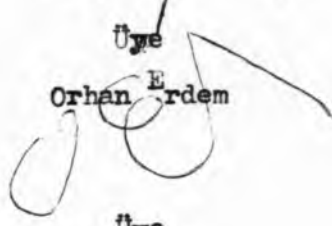
Üye

Y. İsmet Ayer

Üye

Orhan Erdem

Üye

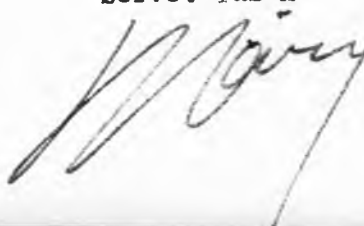
Şeref Tolungüç

Üye

Orhan Ertosun

Üye

Servet Tüzün

KARSI OY YAZISI

Sanıklara isnat olunan eylemlerinden dolayı yargılanmaları gereken görevli ve yetkili mahkemenin tayin ve tesbit edilebilmesi için evveleminde sıkıyönetim Askeri Mahkemelerin görev ve yetkilerini gösteren Milli Güvenlik Konseyinin 7 Nolu Kararı ve 1402 sayılı Sıkıyönetim Kanununun ilgili maddelerinin birlikte değerlendirilmesi gerekir.

Sıkıyönetim Askeri Mahkemelerinin görev ve yetkileri Milli Güvenlik Konseyinin 7 Nolu kararının 4. ve 1402 sayılı sıkıyönetim kanununun 13.,14.,15. ve 23. maddeleri ile tevmin edilmiştir. Sanıklara isnat olunan suçlar sıkıyönetim ilanından önce...15/5/1980...tarihinde işlenmiş olduğuna ve sıkıyönetim ilanından önce işlenen suçlara, sıkıyönetim askeri mahkemelerinde bakılması esas ve usulü aynı kanunun 2301 sayılı kanunla değişik 13. maddesi (a) ve (b) bentlerinde belirtildiğine ve (a) bendinde aynen ".....Sıkıyönetim ilan edilen bölgelerde sıkıyönetim ilanına neden olan olaylara ilişkin suçları..... sıkıyönetim ilanından en çok üç ay önce işlemiş olanlarla; (b) bendinde ise; "Sıkıyönetim Askeri Mahkemelerin el koyduğu herhangi bir suçla, umumi ve müşterek gaye içerisinde irtibat bulunan suçları işleyenlerin davalarına, suç sıkıyönetim bölgesi dışında işlenmiş olsa da Sıkıyönetim Askeri Mahkemelerinde bakılır" denildiğine nazaran, Sıkıyönetim Askeri Mahkemelerinin sıkıyönetim ilanından önce işlenen suçlara bakabilmesi için dava konusu eylemin, sıkıyönetim ilanından 3 ay önce işlenmiş sıkıyönetim ilanına neden olan olaylara ilişkin suç veya "Sıkıyönetim Askeri Mahkemelerinin el koyduğu herhangi bir suçla umumi ve müşterek gaye içerisinde irtibatlı olarak işlenmiş bulunması şeklinde iki esas kabul edilmiş bulunmaktadır.

Burada önemli olan ve ~~görülmüş~~ gereken husus, ~~görülmüş~~ edilen kanunun (b) bendinde yer alan ve görevi düzenleme yönünden (a) bendine istisna teşkil eden "umumi ve müşterek gaye içerisinde irtibatlı" olma deyimi olmaktadır. 1402 sayılı Sıkıyönetim Kanununun 13. maddesinin eski hali ile 2301 sayılı Kanunla yeniden düzenlenen şekli birlikte değerlendirilmiştir; kanun koyucu tarafından, sıkıyönetim askeri mahkemelerinin işlerinin hafifletilmesi suretiyle işbu mahkemelerin "Ceza etkinliğini artırmak için hızlı yargılamayı sağlamak" ve ayrıca örgüt mensuplarının da bir arada yargılanmasının zorunlu ve faydalı olma gibi esasların öngörülmüş olduğu sözü edilen madde de son defa yapılan değişiklik mündecatından anlaşıldığına ve işbu değişiklik muvacehesinde, 13. maddenin (b) bendinin uygulanabilmesi bakımından; sıkıyönetim askeri mahkemelerinde açılmış bir davanın bulunması ve Sıkıyönetim ilanından 3 ay önce işlenen suçun, sıkıyönetim askeri mahkemelerinde görülmesi olan bu dava ile "umumi ve müşterek gaye içerisinde irtibatlı" olan bir suç olması genel Sıkıyönetim ilanına neden olaylara ilişkin olup, sıkıyönetim ilanından 3 ay önce işlenmiş olan suçlarda yukarıda açıklanan anlamda "irtibatın" mevcut olup olmadığı araştırılıp tespit olunmadan, sırf suçun niteliği nazara itibare alınarak sıkıyönetim askeri mahkemelerinin görevli olduğunun kabulü, 1402 sayılı sıkıyönetim kanununun 13. maddesi (a) bendinde açıklanan "sıkıyönetim ilanından en çok 3 ay önce işlenmiş olması" şeklinde ve bu nev'ilerde sıkıyönetim askeri mahkemelerinin görevlerini süre ile sınırlandırmaya yönelik kısımla bağdaşmaz. Kaldıkı siyasi partilerin her kademe ve yan kuruluşlarının yönetici ve üyelerinin sıkıyönetim askeri mahkemelerinin görevine giren suçlardan dolayı sıkıyönetim kanununun 13. maddesindeki "zaman ve yer kaydına" bakılmaksızın bu mahkemelerde yargılanmalarının yapılmasını sağlamak maksadıyla 1402 sayılı kanuna 2310 sayılı kanunla ek 1. maddenin eklenmiş olması hususu da bu görüşe teyid etmektedir.

Her ne kadar sanıklara isnat olunan fiiller Milli Güvenlik Konseyi'nin 7 Nolu kararının 4. maddesinde gösterilen ve sıkıyönetim ilanına neden olan olaylara ilişkin nitelikte suçlardan ise de teşekkül konusu fiillerin sıkıyönetim ilanından 3 ay önce...15/5/1980... tarihinde işlendiğine ve ayrıca sıkıyönetim askeri mahkemelerinin el koyduğu herhangi bir suçla genel ve ortak amaç içerisinde irtibatlı olarak işlenmiş olduğunu zahire çıkararak

dava dosyasında bir delil bulunmadığına ve bu durum muvacehencesinde de 2301 sayılı kanunla değiştirilen-1402 sayılı kanunun 13. maddesi (a) bendinde yer alan sıkıyönetim ilânından en çok üç ay önce işlenmiş olması ve (b) bendinde açıklanan "sıkıyönetim asker mahkemelerinde elkonulmuş bir suçla genel ve ortak amaç içerisinde irtibatlı bulunması koşulları gerçekleşmediği ve göreve ilişkin usul hükümlerindeki değişikliğin geçmişe de (mukabline) uygulanacağı cihetle, dava konusu ve ..15.15.1976..... tarihinde ika edildiği ileri sürülen fiillere Sıkıyönetim Askeri Mahkemelerinde bakılamıyacağı görüşünde olduğumuzdan, uyuşmazlık konusu dava dosyasındaki fiilleri işledikleri iddia olunan sanıkların yargılanmalarının askeri yerinde görülmesine ilişkin çoğunluk kararına bu gerekçe ile katılmıyoruz.

Üye

Şeref Torungüç

Üye

Servet Tüzün

Üye

Orhan Ertosun